

MİHRÎ HÂTUN'UN NECÂTÎ BEY'İN ŞİİRLERİNE NAZİRELERİ

*Metin HAKVERDİOĞLU**

ÖZET

Bugüne kadar hemen her kaynakta "Mihri, Necâti'nin mukallidi bir şâiredir." denir; fakat bu taklidin hangi boyutta olduğu iki dîvândan ayrıntılı olarak incelenip gün yüzüne çıkarılmamıştır. Biz bu çalışmamızda bu eksiği giderip, nazîre edebiyatımızın bu ilginç ve bazen kavgalı şâirlerinin dîvânlarındaki kardeş şiirlerini gün yüzüne bir kez daha çıkarmayı amaçladık.

Anahtar Kelimler: Nazîre, Mihri Hâtun, Necâti Bey

MİHRÎ HATUN'S NAZİRES AGAINST NECATÎ BEY'S POEMS

ABSTRACT

Up to now almost in all sources it is said that Mihri-the woman poet- imitated Necati. But the degree of this imitation hasn't been searched in details and hasn't been presented in both of these divans. In this study I aimed make up for the deficiency of this situation, and to present similar poems in their divans of those two poets who were interesting but sometimes quarrel each other.

Key Words: Nazires, Mihri Hâtun, Necâti Bey

* Dr., Amasya Macit Zeren Fen Lisesi

1. GİRİŞ

Nazîre, bizim edebiyatımızda oldukça sık kullanılan önemli bir kültür hazinesidir. Nazîre edebiyatı sayesinde bazen, bir şâirden yola çıkanlar, bir çok çağdaşı ile karşılaşmış aynı düşünen, aynı yazan bir neslin anatomisini çıkarma şansını elde edebilirler.

Nazîre, Arapça nazîr; eş, benzerden türetilmiştir. Dar anlamı ile bir şairin başkasının beğenilen bir şiirine biçim, ölçü, kafiye ve konuda eş olarak söylediği şiir demektir.

Dîvân edebiyatında nazîre bugünkü anlamı ile bir taklit değildir. Şair sevdiği ve saydığı bir şairin herhangi bir şiirini beğenir, aynı vezin ve kafiye ile onun benzerini yazar. Bunun taklit ile bir ilgisi yoktur; sadece şiirine nazîre söylenen şaire karşı gösterilmiş bir kadirşinaslıktır.

Nazîresi yazılan şiir için, ön yargılı olarak, dîvânın en güzel ve devrinin en beğenilen şiirlerindedir dersek yanlış olmayız. Nazîre bir devrin ortak sevgilerinin, ortak hislerinin ve ortak zevklerinin bir tezahürüdür.

Pek çok kaynakta hayatı ve eserleri hakkında kolaylıkla bilgi bulabileceğimiz Necâtî hakkında uzun, değişik ve orijinal değerlendirmeler Wilkinson Gibb'in Osmanlı Şiir Tarihi adlı eserinde mevcuttur.¹ Gibb, Mihrî Hatun hakkında da şu ifadeyi kullanır:

“Tezkirelerin şهادetine göre bu büyük üstadın (Necâtî) şiirlerini doğrudan doğruya model olarak kabul eden şairlerin en ilginç ve önemlisi Mihrî Hatun'dur.”²

Mihrî Hatun³'un Necâtî Bey⁴e nazîreleri meşhurdur. Mihrî hakkında, aşağıdaki hicve muhatab olacak kadar Necâtî Bey'i kızdırmış, onu taklitle yola çıkmış ve bazen gerçekten ustasını yakalamış hissi veren şiirler yazmış bir şâiredir, diyebiliriz. Necâtî, Mihrî'nin bu aşırı ilginden rahatsız olup aşağıdaki şiiri yazmıştır:

¹ E.J.W. Gibb, **Osmanlı Şiir Tarihi (A History of Otoman Poetry)**, (Tercüme: Ali Çavuşoğlu), Akçağ, Ankara, 1999, C. I- II, s. 374-375.

² **A.g.e.** C. I- II, s. 376.

³ Metin Hakverdioğlu, **Mihrî Hâtun Divanı Edisyon-Kritik**, Kazak-Türk Ahmet Yesevi Üniversitesi, 1998.

⁴ Mehmet Çavuşoğlu, **Necâti Divanımdan Seçmeler**, Kültür Bakanlığı Yay. İstanbul 1982; Ali Nihat Tarlan, **Necâti Bey Divanı**, MEB Yay. İstanbul 1963.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

İy benüm şî'rüme nazîre diyen
Çıkma râh-ı edebden eyle hâzer

Dime ki işte vezn ü kâfiyede
Şî'rüm oldı Necâtiye hem-ser

Harfi üç olmak ile ikisinün
Bir midür fi'l-ğakîka 'ayb u hüner⁵

Necâti, Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid döneminde baş tacı edilmiş; kadr ü kıymeti bilinmiş bir şâirdir. Her ne kadar o da Kastamonu gibi bir taşra şehriden İstanbul'a gelmişse de arkasında bıraktığı bir çok şâirden tabidir ki daha üstün taraflara sahipti. Buna Der-saadet havası da eklenince, şâirin mükemmele ulaşması zor olmamıştır. Mihri ise Amasya'da kapalı bir muhitte ancak bu kadar başarılı olabiliyordu:

Mihri Necâti şî'rine dirsün nazîre lik
Sen bir gedâ vü müflis o bir pâdişâh ile⁶

Mihri'yi Necâti ile kıyaslayabileceğimiz tek yön kadınca bir seziye sahip olması ve buna hafif bir lirizm tadı katabilmesidir. Mihri, açık fikirliliği, erkekten sakınmayacak kadar medenî ve kendi nefesine güvenen birisi olması hasebiyle diğer şâirlerden daha fazla ilgi çekmektedir. Aşklarını açıkça şiirine konu edebilmesi, tabiat tasvirleri ve duygu tahlillerine şiirinde yer vermesi de yine Necâti'den onu farklı kılmaktadır, denebilir.

Âşık Çelebi, tezkiresinde Mihri için bu konuda "egerçi zendir amma ol na-merd nice merd-i meydâna çifte zendir. Nitekim Necâti'ye ta'riz idüp dimişdür:

Necâti dimişdür:

⁵ Mehmed Çavuşoğlu, *Necâti Bey Divanı'nın Tahlili*, İstanbul 1971. s. 21

⁶ Metin Hakverdioğlu, *Mihri Hâatun Divanı Edisyon-Kritik*, Kazak-Türk Ahmet Yesevi Üniversitesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) 1998, s. 322.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Tek yerde gökte zerre kadar mihnet olmasun
Örti döşek Necâtiye bir bûriyâ yeter

Mihrî dimişdür:

Sen ey Necâti ister iseñ bûriyâ döşek
Yâr eşiginde Mihriye bir çurı câ yeter”⁷

kaydı vardır.

XV. yüz yılın bu iki ilginç siması yukarıda bahsettiğimiz nazîre edebiyatının en ilginç örneklerini de vererek bu sahada önemli bir yer işgal etmişlerdir. Necâtî, taklit edilen, Mihrî ise taklit eden olması hasebiyle incelenmeye değerdir.

Bugüne kadar hemen her kaynakta "Mihrî, Necâtî'nin mukallidi bir şâiredir." denir; fakat bu taklidin hangi boyutta olduğu iki dîvândan ayrıntılı olarak incelenip gün yüzüne çıkarılmamıştır. Biz bu çalışmamızda bu eksiği giderip, nazîre edebiyatımızın bu ilginç ve bazen kavgalı kalemşörlерinin dîvânlarındaki kardeş şiirlerini gün yüzüne bir kez daha çıkarmayı amaçladık.

2. KASİDELERDE NAZİRE

Necâtî'nin Dîvânı'nda, kasîdelerden başlayıp Mihrî tarafından seçilerek güzel bulunan yerlerin, benzer şekilde taklit edildiği bir çok şiir vardır. Kasidelerde, Mihrî Hâtun'un birinci kasîdesinden başlayarak birçok kasîdesi Necâtî Bey'in kasîdelerinin paraleli durumundadır:

İki şâirin de ilk üç kasîdesi aynı vezin, aynı kafiye ve aynı redife sahiptir.

Necâtî 15. kasîdesinde; Mihrî ise 5. kasîdesinde aynı kalıp ve aynı kafiye ile şöyle seslenirler:

Necâtî: "Gösterür nite ki nûr-ı Aḥmed-i Muḥtâr gül"

Mihrî : "Zâhir oldı şanki nûr-ı Aḥmed-i Muḥtâr gül"

Aynı şekilde bir elmanın iki yarısı kadar birbirine benzeyen şu iki kasîdenin mısralarına bakalım: Necâtî 16. kasîde; Mihrî 6. kasîde:

⁷ Āşık Çelebi, **Meşa'irüŝ-Su'ara**, Ünв. Ktp. nr T 2406

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Necâti: "Rezmüne biñse mesâf idemeye Rüstem ü Zâl"

Mihri : "Rüstem ü Zâl olsa rezmüne gelüp itmez cidâl"

Mihri'nin toplam 11 kasîdesi içinde 6 tanesinin böyle benzerlikler göstermesi, asıl konumuz olan gazaliyatta, aşağıda vereceğimiz örneklere hayret etmememizi sağlamaktadır. Asıl amacımız şâirlerin gazellerini karşılaştırmak olduğu için kaside metinlerini buraya almıyoruz.

3 . GAZELLERDE NAZİRE

Mihri'nin Necâti'nin şiirine nazîre 20 şiirini iki dîvânı tarayarak tablolar halinde yan yana getirdik. Bu gazellerin; kafiye, redif, vezin ve içerik bakımından birbirinin tıpkısı olmasına dikkat ettik. Ayrıca şunu da gördük ki Mihri, nazîre harici şiirlerde Necâti'den uzak sesler ve anlamlar yakalama peşindedir. "Boynuz kulağı geçer" sözü gazaliyat bölümündeki bazı şiirler için rahatlıkla söylenebilir. Mihri, gerçekten-aşağıdaki örneklerde görüleceği gibi-bazen ustasını kızdıracak kadar gazel sahasında lirizmi ve heyecanı yakalamıştır. Mihri'nin gazellerinin, kasîde ve Tazarru'-nâme şiirlerinden çok daha üstün olduğunu söyleyebiliriz. Necâti'nin bazı gazellerinde yakalayamadığı lirizmi onun ürkek, çekingen dizelerinde bulabiliyoruz. Buna bir de kadın hassasiyetini eklemek, ona ayrı bir çeşni katıyor, diyebiliriz.

Aşağıdaki 20 nazîreyi bu bilgiler ışığında okumak ve incelemek bu devir ve nazîre kültürümüz hakkında yeni ufuklar açacaktır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

4. METİNLER

XLVII Necatî ⁸	XV Mihri ⁹
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)	(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)
Eşigünden gider oldu dil-i âvâre meded	Eyledi yâr beni derd ile âvâre meded
Dostlar olmaya mı bu ğama bir çâre meded	Ölürem itmez ise hasret ile çâre meded
Derdüm ol deñlü degildür k'ola şerbetle 'ilâç	Öldürürdüm dir imiş zülfiñe çeşmüñ beni yâr
Beni size gerek ise meded ol yâre meded	Virme cellâd eline aş beni ol dâre meded
'Âkîl-i şâbir idüm 'âşık-ı şeydâ kıldı	Çeşm-i mestüñ yine nâ-ħağ yire ğan eylemesün
Yüz urup yalvaruñ ol gözleri saħhâra meded	Suçunu bildüre ğatlansun a bir pâre meded
Ey gönül dostlaruñ uş anı dilber fârîğ	Şerbet-i la'lüñ imiş ğaste dile dost şifâ
Meger Allâhdan ire derdüñe bir pâre meded	Demidür eyle devâ bu dil-i bî-mâra meded
Ey ğarîm-i ğaremüñ dâr-ı şifâ her demde	Bir nefes ğaldı ki Mihri vire cân firğat ile
Şerbet-i vaşl ile iriş dil-i bîmâra meded	Çığmasun hasret ile hey meded ol yâre meded

⁸ Ali Nihat Tarlan, Necati Bey Divanı, MEB Yay. İstanbul 1997 (Necati'nin tüm şiirleri bu eserden alınmıştır.)

⁹ Metin Hakverdioğlu, Mihri Hâtun Divanı Edisyon-Kritik, Kazak-Türk Ahmet Yesevi Üniversitesi,(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) 1998(Mihri'nin tüm şiirleri bu eserden alınmıştır.)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Ṭâb-ı ḥasretler ile yaqdı beni nâr-ı firaq Serv-i nâz olmaz ise sâye-i divâre meded Zâr zâr ağlamağa haste Necâtî ḥâlûñ Dil-i gam dîde ile dîde-i ḥunḥâra meded	
CCL Necâtî (Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün) Ṭutupdur zülfüñ ucından cemâlûñle cihân âteş Giceyle olıcaq ḥalka kaṭî eyler ziyân âteş 'Aceb midür naşîhât eyledükce iñlese göñlüm Bilürsin üstine şu sepseler eyler fiğân âteş Ġam u ġuşşâ üşüp göñlüm evüñ yıqduqları budur Ki eṭrâfâ ulaşmaya derûnumda yanân âteş Eger didâr ümîdi olmayaydı bâğ-ı cennetde Cehennem gibi olaydı gül ile erğuvân âteş Gerek ağla gerekse gül cihân fâriğdür ey bülbül Kimine âteş olur gül kimine gülsitân âteş	LXVIII Mihri (Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün) Ruḥuñ envâr-ı şavkıñdan ṭolupdur bu cihân âteş Vücûdum mülkini yaqsa 'aceb mi her zamân âteş Yaqup 'aşkuñ odın sînemde dâ'im şaklaram câna Anuñ'çün ḥâne-i dilde yanar her dem nihân âteş Firâkuñla vişâlûñle dil-i mecrûḥa ey dilber Olur her nâr bir gülşen olur her gülsitân âteş İlâhî gülşen-i ḥüsnin gözüm yaşıyla sen şakla Ṭolupdur gerçi âhumdan zemîn ü âsumân âteş Çıkar cân rahtını şehr-i bedenden Mihri dil-ḥaste Fedâ kıl yâr yolunda ki ider nâ-gâḥ ziyân âteş

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Beni senden şovutmağa sevâduñ ekşidür nâşih Bilür kim sirke ile yig söyünür bî- gümân âteş Necâtî gönlini her dem ider bir lâle ruḡ yağma Şanasun Bursa şehridür ki yaḡar her zamân âteş	

CCLVIII Necâtî	LXXI Mîhrî
(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)	(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)
El şundi ḡüsn dâmenine ey nigâr ḡaḡ	Arz itdi ḡülşene görüñ ol ḡül-'izâr ḡaḡ
Ḳoma ki çıḡa dâ'ireden zinhâr ḡaḡ	Naḡş itdi ḡül varaḡlarına yazdı yâr ḡaḡ
Ortaya atdı benlerüñi ḡapdı fitneler	Şandum şehâba girdi veyâḡod tutuldı ḡün
Nâzıḡlḡ ile kendözi tutdı kenâr ḡaḡ	Olmış ḡüneş yüzinde meḡer âşikâr ḡaḡ
Bir toz ḡoparmayınca ḡomadı görür misin	Yazmış cemâli levḡine reyḡan ḡaḡ-ı riḡâ'
Zülf ü ruḡ arasında zihî nâ-bekâr ḡaḡ	Devr-i ḡamerde gör nice bulmış ḡarâr ḡaḡ

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Yağışdı hüsni şem'ine pervâne oldı hâtt Yazdurdı gül yanaklarına perde- dâr hâtt Câ'iz midür ki hâtt-ı lebün örte la'lüni Yâkûta vire gelmiş iken iştihâr hâtt Derd ehline getürdi maḥabbet selâmını Dürdi cefâ varaqlaruñ ey gül'izâr hâtt Vaşf itme istedükce hâtt-ı murğ- bâruñı İñler kalem diliyle begüm zâr u zâr hâtt Hâttı qarardığına Necâti gücenme kim Mergûb olur nazarda bulıcağ qarâr hâtt	İster ki la'li çeşmi ile tâze ter ola Âb-ı kenâre geldüğü bu sebze-zâr hâtt Bildi hadinde yazdı hâttın kıl kalemle yâr Mergûb olur kenâre yazılsa gubâr hâtt Şimden girü vefâ hâttını kıl kalemle yaz Cân levḫasında şaklalyalum yâdigâr hâtt Geldi 'izârı üstine leşker çeküp bugün 'Âşıkların ya'ni ki ide târ ü mâr hâtt Şanma cemâl ayînesinde gözüm ıram Bir toz getürmek ile sen ey nâ-bekâr hâtt Geldise hâttı gül yüzine Mihri gam degül Ter-ğonca iken eylemişüz ihtiyâr hâtt

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

CCLIX Necâtî	LXXII Mihri
(Mef'ûlü Mefâ'ilün Mef'ûlü Mefâ'ilün)	(Mef'ûlü Mefâ'ilün Mef'ûlü Mefâ'ilün)
Doldur var iken sâkî yâkut-ı revândan hâz	Cân bülbüli ötdikçe sen gonca- dehândan hâz
Çün 'ömr degül bâkî al kût-ı revândan hâz	İtmedi cihân içre bir bâğ-ı cinândan hâz
Ey şeyh nedür tedbîr alnuma benüm taqdîr	Ey ehl-i şafâ cehd it 'aşk ile geçir 'ömri
Yazmış kim alam dâ'im bir kaşı kemandan hâz	Bulmağ diler iseñ ger cân ile cihândan hâz
Gül-zâr-ı cinân ise vuşlât yolunuñ bâğı	Tîr-i müjeñi cânâ atsun ço kemân- ebruñ
İtmege ma'âza'llâh dil bâğ-ı cinândan hâz	Eyler bu dil ü cânum ol tîr ü kemândan hâz
Haţtuñ geleli meylüm la'lüne ziyâd oldı	Gül-zâr cemâlünü bozdı mı şanur haţtuñ
Artar ecel irdükce her kişiye cândan hâz	İtmez mi şafâ ehli hey vaqt hazândan hâz
Nâz ile geçüp bir gün sögmedi du'acıya	Çeşmi der imiş Mihri'n cânın kıluram yağma
Geçdi günüm almadum 'ömr-i güzerândan hâz	İtsün iderüz gâyet hey biz o ziyândan hâz
Gün gicelüdür zülfüñ belünü kuşatmasun	
Ko kılca kolum kılusun ol mûy-ı miyândan hâz	
Ol serv Necâtünüñ bakmaz yüzine zîrâ	

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Şimşâd-ı bahâr itmez evrâk-ı hazandan haz	

CVIII Necâtî	XLVII Mihri
(Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)	(Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)
Dil kişverine zülf-i siyâhuñ belâ yeter	Kim var güzeller içre cihânda saña yeter
Yıkmağa bu vilâyeti ol ejdehâ yeter	Yâ hod belâ-keş 'âşık-ı şeydâ baña yeter
Geh yaş gelür gözümde ü geh yaş yerine kan	Dil hücreinde her gice 'aşkuñ muṭavvelin
Derd-i derûnı bilmege bu mâcerâ yeter	Görmeye cân delil ü tenüm büriyâ yeter
Çoklar semend-i nâz binüp yeldürür velî	Zecr ise ḥadden aşdı gözüm yaşı başdan
Meydân-ı hüsn içinde bulunmaz safâ yeter	Cevr ise yetdi cânuma ey dil-rübâ yeter
La'lüñ hayâl ile dile zülfüñ sitemleri	Ḳahruñ cihânda ben görürem luṭfuñı raḳıḳ
Ger bâl eger belâ ise ey dil-rübâ yeter	Öldürmek ise 'âşıkı hey bî-vefâ yeter
Ey çarḫ sen de yâr gibi olma bî- vefâ	Yüz sürmek ile izlerine oldum 'âşinâ
Zîrâ bu deñlü 'âleme bir bî-vefâ yeter	Küyuñda itlerüñle bu dem mübtelâ yeter

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Bîmâr-ı 'ıška şerbet ile eyleme 'ilâç Var ey tabîb қо beni derdüm baña yeter Cânuma geçti gamzeñe hey di terahhum it Oldı garaž cefâ ise ey kaşı ya yeter Tek yirde gökde zerre kadar minnet olmasun Örti döşek Necâtiye bir bûriyâ yeter	Sen ey Necâti ister iseñ bûriyâ döşek Yâr eşigünde Mihriye bir қırı câ yeter Bir dâne ile zülfi gönül murğın itdi şayd Baña cihânda 'ömrüm oldıkça gıdâ yeter
CCLXXXVII Necâti (Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün) İtmeyince sen boyı serv-i revânı kendümüñ Ey yüzi gül bilmedüm vallâhi cânı kendümüñ Қâmetüñ gördüm kıyâmetler қopardum 'âkıbet Eyledüm sen fitne-i âhir zamânı kendümüñ Pâdişâhum itdügüm hod- râyluqlardan meded Kend'özümü yâledüm yoluñda fânî kendümüñ	XCIV Mihrî (Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün) Gel gel ey dilber ki sensin tende cânı kendümüñ Senüñ ile şâd olur rûh-ı revânı kendümüñ Yıdigüm derd içdigüm gamdur enîsüm guşşa yâr Sensüzün nice geçer gör bu zamânı kendümüñ Dil ne çekmişdür Züleyhâ-veş belâ- yı hecr ile Eline girince sen Yûsuf-ı şânî kendümüñ

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Şem' gibi 'aşk odına yanayın koñ yanayın	Ûâmetüm çenk oldı ten bir kıla döndi râstı
Mağv olunca dünyede nâm u nişânı kendümüñ	Eyleyince âh sen mûy-ı miyânı kendümüñ
Uş bu 'aşk-ı pâkden billâhi şofi saña ne	Dost Mecnûn olalı Leylî şaçıñ sevdâsına
Işşısı var ise dil-dâruñ ziyânı kendümüñ	Gör ne çıkdı 'âleme nâm u nişânı kendümüñ
Ûapladum rûy-ı zemîni dâne dâne eşk ile	Gördigine meyl ider dil ebsem olmaz nidem âh
Eyleyem gibi gelür cev cev cihânı kendümüñ	Kendü kendümden gelür baña ziyânı kendümüñ
Ortada nesne görünmez ey Necâtî yine hiç	Cân vire hicründe Mihri mihrüñi terk itmeye
İdemedüm gibi ol nâzig miyânı kendümüñ	Çüriyüp ger hâk olırsa üstühânı kendümüñ

CCXIX Necâtî	XCVII Mihri
(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)	(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)
Cemâlün muşhâfı hâkkı mübârek fâldür zülfün	Yine dil murğına dâne döker ne hâldür zülfün
Ki fâvûsî mürekkeble yazılmış dâldür zülfün	Meger cân boynına hâkka şalar muhtâldür zülfün

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Meger serv-i bülendüñden yire düşmişdür ânuñ'çün Qararmış cümle endañ mı şikeste hâldür zülfüñ Ne cân ile duralum biz siyâset-gâh-ı 'aşquñda İki cellâddur gamzeñ iki çengâldür zülfüñ Bugün urmaqda tutmaqda qaçı sahhârdur gamzeñ Bugün aşmaqda başmaqda qaçı kattâldür zülfüñ Necâtî her müselmânuñ görür kaydını ol kâfir Baña geldükçe her dâ'im işi ihmâldür zülfüñ	Qamer serv üzre çıkmışdur görürüz turrañ altında Cemâlüñ gülsitânından egilmiş dâldür zülfüñ Egerçi çeşm-i hûn-rîzûñ içer nâ-ħaq yire qanı Velî katline 'uşşâquñ inen fi'l-hâldür zülfüñ Dizer bir kılda 'uşşâkı meger hüsnuñ kıyâmetdür Ki 'aql u dil ü dîn alur begüm deccâldür zülfüñ Hevâ-yı zülfüñüñ Mîhrî daha geçmez hevâsından K'anı yel gibi yeldürdi nice meh sâldür zülfüñ
CCC Necâtî (Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün) Cevre mâ'il olmasun yâri İlâhî kimsenüñ Żulmi 'âdet eylesenün pâdişâhı kimsenüñ Şâhid-i 'aşk idi yaşum qanlı çıkarduñ anı Böyle mecrûħ olmasun yâ Rab güvâhı kimsenüñ	LXXXIII Mîhrî (Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün) Olmasun ağıyâr ile yâri İlâhî kimsenüñ Artmasun günden güne derd ile âhı kimsenüñ Giceler ney gibi nâlân eylerem gündüz figân Olmasun bencileyin hâli İlâhî kimsenüñ

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Ben güneh-kârı bugün men' itme şofî içmede	Âsitânından beni men' itme nâşih dilberüñ
Kim sorulmaz kimseden yârın günâhı kimsenüñ	Ka'beye yüz süricek kalmasun günâhı kimsenüñ
Taşlar altunda kalupdur çağı göñlüñden elüm	Zâhidâ 'ayb eyleme dil virdigüm dilberlere
Böyle nâ-çâr olmasun hâli İlâhî kimsenüñ	Olmamak bunlara olur mı nigâhı kimsenüñ
Âh u efgânum bu korhudan uyutmaz halkı kim	Hüsn eline şâh olalıdan yaçar dil şehrini
Saňa düşinde düşe nâ-geh nigâhı kimsenüñ	Böyle zâlim olmasun hiç pâdişâhı kimsenüñ
Ey güzellik burcına hürşîd olan yaqmâ beni	Gâh zülfî hâ'il olur ruhlârına geh hağı
Yirde kalmasun çün bilürsin dūd-ı âhı kimsenüñ	Kalmasun Mihri şehâb içinde mâhı kimsenüñ
Diñ Necâti guşşadan gam çekmesün kim yoğdurur	
Âsitân-ı mey-kede gibi penâhı kimsenüñ	

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

CCCXXXI Necâfî	C Mîhrî
(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)	(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)
Âs-mânîler geyüp gün gibi mâhum gitme gel	Gitmege 'azm eylemişsin âh şâhum gitme gel
Göklere boyanmasun feryâd u âhum gitme gel	Çorçaram ki saña te'sîr ide âhum gitme gel
Hây esirge zülfünüñ zencîrinüñ şeydâlaruñ	Çılma maħrûm ħ'ân-ı vasluñdan dil sâ'illeri
Çıyma kendü kullaruñdur pâdişâhum gitme gel	Âsitânuñdur bugün püşt ü penâhum gitme gel
El götürüp rûz u şeb derdüñi eylerdüñ taleb	Gerçi kim 'aşkuñ yolnda cürmi çoğdur 'aşkuñ
Ben elümle itmişem bildüm günâhum gitme gel	Ben seni sevmekden özge yok günâhum gitme gel
Defter-i naħn-ı kımâna da nasibe yok zevâl	Çenberin çarħuñ yaçar nâr-ı şerârum dostum
Ey belâsı kısmet-i luğf-ı İlâhum gitme gel	'Âlemi zulmetde çor düd-ı siyâhum gitme gel
Ey beni hicriyle ħâk iden saña yalvarmağa	Tâğ-ı ebruñsuz sücûd itmez bilürsin ehl-i 'aşğ
Başdan ayağa dil olmuşdur giyâhum gitme gel	Ehl-i İslâma yazıçdur kıble-gâhum gitme gel
Şem'i gibi bir nefes bâlînüm üzre kıl çarar	Gün cemâlünüñle münevver olmuş iken cân u dil
Uş 'adem şahrâsına çoğruldu râhum gitme gel	Zulmet-i ğamda çoma Mîhrîyi mâhum gitme gel

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Dûd-ı âhuñdan Necâtî derd mendüñ yollaruñ Qaranulıq eyledi baht-ı siyâhum gitme gel Âfitâb-ı serv-ğadsin zıll-ı âli müstedâm Devletüm âsâyişüm püşt ü penâhum gitme gel	
CCCLXX Necâtî (Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün) Gözümde 'aks-i cemâlün bahâra beñzetedüm Yaşum bahârda taşmış pınâra beñzetedüm Cigerde cem' olalı kanlu kanlu peykânuñ Derûn-ı sînemi gördüm enâra beñzetedüm Görünce hüsn deñizünde haţtuñuñ qarasın Necât sâhili şandum kenâre beñzetedüm Şaçuñ hevâsı ile yolları mu'aţtar ider Nesimi kâfile-i müşğ-bâra beñzetedüm Güzel görünür ırâqdan görünse her nesne Anuñ için güneşi rûy-ı yâra beñzetedüm	CXX Mihri (Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün) Nigâr ruğlarını lâle-zâra beñzetedüm Benefşe saçlarını müşğ-bâra beñzetedüm Cemâli gülşeni gördüm ü didüm el- hağ Şukûfe ile müzeyyen bahâra beñzetedüm Çemende kâmetini gördüm o gül- endâmuñ Gözünü nergis ü boyun çenâre beñzetedüm Sefine-i dili garğ idicek gözüm yaş Hâbîb dâmenini ben kenâre beñzetedüm Dilinde şâm u seher Mihrinüñ budur zikri Vefâsı yok şanemi rûzigâre beñzetedüm

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Sirişk yağmurı diñsün ki barq-ı âhumdan Qarañu gicelerümi nehâra beñzetedüm Ögerseñ ol ruñı ög kim Necâtî vaşf ideli Beyân varaqlarımı lâle-zâra beñzetedüm	

CCCXM Necâtî	CXXII Mihri
(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)	(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)
Baña dirmiş söyle kendüñ mübtelâ göstermesün	Ayru düşdigüm habîbümnden Hudâ göstermesün
İhtiyâr eldeyse hüsnuñ dil-rübâ göstermesün	Olduğum serv-i bülendümnden cüdâ göstermesün
Her kişi izi tozuñ başına tâc idinmesün	La'l-i nâbından beni mañrûm kılsun râziyam
Her gedâ kend'özini bir pâdişâ göstermesün	Deñ raqîbe vaşl-ı hânından 'ağâ göstermesün

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Ehl-i derdüñ dūd-ı âhından şakımsın âyine Yârı ħod-bîn itmege iñen şafâ göstermesün Zâhidâ dünyâ degül meyl eyler iseñ cennete Sevdügümün yüzün Allâhum baña göstermesün Sâkiyâ nuql-ı lebün şun bağrumuz ezdi şarâb Acımışdur bize nâ-geh bir belâ göstermesün Geh firişteh geh perî anmağdan ol ise murâd K'anları yâr ile bir görem Ĥudâ göstermesün Buseñe cân vireyin dirmiş Necâtî yâre diñ Virür îmânuñ bile bir dem rızâ göstermesün	Yüze yüz yâre muğâbil olmasun deñ âyine Kendü özün gizlesün ol bî-ĥayâ göstermesün Ėande bir ĥûbî görürse bizden artuğ cân virür Ârifâne zevğ idüp zâhid riyâ göstermesün Dostlar billâh deñ ol sevdigüm dildâre kim Mihriye cevır idüp ağıyâre vefâ göstermesün
CDX Necâtî	CXXVIII Mihri
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün) Şöyle muĥkem tutayın bir daĥi dil-dâr etegin Yâ elüm kâţ' ideler yâ keseler yâr etegin Yağasından geçürüpdür ser-i zülfün bilürüz Nice çok başlıdur elden ĥomaz inkâr etegin	(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün) Düşdüm ayaklara elden ĥomadum yâr etegin Gerçi yârüm ĥomadı bir nefes ağıyâr etegin Olalı 'aşğ ile şîrîn lebününñ Ferhâdı Dil-i dîvâne vaţan eyledi tağlar etegin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Âferîñ ol iki ferzâneye kim eyledi çâk Biri şahrâ yaqasın biri kuh-sâr etegin Nice bir tolaşur aq boynuña zülfüñ nice bir Yaqañna dikmedi yâ zülf-i siyâh-gâr etegin Yine gülşende meyüñ ‘aybunı setr itmek için N’ola rindâne tutarsam yine gül-zâr etegin Beni öldürme ki Ferhâda felek kıyduğına Dögünür tolduruban taş ile tağlar etegin İşidirüz ki er erden biter ey tâze nihâl Tutayın ben de varup ‘âşık olanlar etegin Bu Necâtî nazara gelmedi göz yaşı gibi Yire geçdi tatalı çeşm-i güher-bâr etegin	Degmedüm bir güle bu tâli’i yok başumı gör Tutaram bunca zamân oldu ki gül-zâr etegin Mihri yâr ister iseñ dâmen-i ağıyâre yapış Gül ele girmez imiş tutmayıcağ hâr etegin Öl diril ol yaqasuz Namî eger ‘ârif iseñ Hûblaruñ koma elden hele zinhâr etegin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

CDXLIII Necâtî	CXLII Mihri
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)	(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)
Nice kâkül nice mû sünbül-i gül- bûdur bu	Nice zülf ü nice mû-'anber-i gîsûdur bu
Dil-i 'uşşâkı perîşân idici budur bu	Var ise sünbül ü reyhâna viren budur bu
Ne gönül kodı ne göz hâl-ı ruḥ u 'ârız-ı dost	Bir nazarda nice 'âşıkları Ferhâd eyler
Oda yanmaz şuya batmaz nice câdüdur bu	Nice Şîrin nice dilber nice meh- rûdur bu
Umarın ḥaşrda cân oynadığımdan tuyalar	Çeşmi şalmış dili zülfi ḥamına tuyamadı cân
Mâh-rûlar diyeler bir birine odur bu	Allâh Allâh nice ayyâr u ne câdüdur bu
Yüri yıllarla yilerseñ yetemezsin ey dil	Saña âl itmesün aldanma i dil gamzesine
Şol cihetden ki perî şîvelü âhûdur bu	Dilleri şayd idici gözleri âhûdur bu
Tenüme ayru irer cânuma ayru sitemüñ	Diḳḳat ile nazar itmekden aña inceldüm
Tıḡ-ı ḥûn-rîz-i cefâ-pîşeden ayrudur bu	Bilmedüm daḡi miyân mı veyâḥod mûdur bu
Gözümüñ penceresin yapmaḡa ḥükm eyledi şer'	Yaş degüldür gözüm aḳıtuḡı ḳaddin göricek
Ki nigâruñ ḥarem-i ḥüsnine ḳarşudur bu	Serv ayaḡına yüzün sürmek için şudur bu

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Yine sihr itdi Necâtî nice söz nice ğazel Leb-i dilber şîfâtında bir içim şudur bu	Dir gören ol şanem-i lâle-ruhı birbirine Mihriî bî-çâreyi âşüfte kılan budur bu
CDXXXIX Necâtî	CXXXIX Mihri
(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)	(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)
Lebün 'aksi ile yaşum görenler dir ki kandur bu	Bugün bir gonce-fem gördüm didüm kim hey ne cåndur bu
Ya hod câm-ı muhabbetde şarâb-ı erguvândur bu	Didiler bu ruh-ı zibâyı şorma özge cåndur bu
N'ola öldüñ ise dilber kayırmaz bildügin itme	Düşelden leblerüñ 'aksi bu câm-ı dîdeme cânâ
Benüm cânum benüm 'ömrüm cihândur bu cihândur bu	Görenler dir kabağumı ki şâfi tolu kandur bu
Getürdiler tabîbi kim bile didüm kıla dermân	Didi kıddüm hayâlini derûn-ı dilde muhkem tut
El urup nabzuma didi gam-ı 'aşk-ı filândur bu	Didüm kim bir elif gibi bu cân içre nihândur bu
'Abîr-i Ka'be-i kûyuñ baña 'ıtri kefen eyleñ	Didi şükrâne vaşlum'çün vir evvel baş u cân didüm
Kim anda Hûr u Rıdvâna be- ğâyet armağandır bu	Yolında öldüğüm çoğdan yoluñda der-miyândur bu
Didüm cennetde olmaz şeb nedür zülf ü ruhuñ yâ Rab	Müjeñ tîrünü sinemden dirîğ itme ki evvelden
Didi miskin cinân bâğunda 'ömr-i câvidandır bu	Hadeng-i gamze-i dilberler için bir nişândur bu

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Necâti dostdan cânuñ dirig eyler dimiş düşmen	Getür bâd-ı şabâ luft it habîbüñ zülfi bâyından
Yoluñda öldügüm vallâhi billâhî yalandur bu	Dil-i mecrûhıma zîrâ be-gâyet armağandır bu
Egerçi kim bu uslûba dimişdür bir ğazel Sa'dî	Görüp iğmâd-ı 'ayn itme kemîne Mihriyi cânâ
Hayâl-i rûy-ı yâr ile bir özge gülsitândur bu	Reh-i 'aşkuñda cân virür senüñ hayli zamândur bu

CDLXVII Necâti	CXLIII Mihri
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)	(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)
Bu cefâdan ki çadeh ağzuñ öper döne döne	Âteş-i gamda kebâb oldu çiger döne döne
Nâr-ı gayretde kebâb oldu çiger döne döne	Göklere çıktı duhânumla şerer döne döne
Ne revâdur bu ki ben kâmetümi halka kılam	Cân firâkuñla fetil oldu gönül hânesine
İnce belüñ çoça karşıma kemer döne döne	Ten hayâlünüñle fenâr oldu yanar döne döne
Gözlerüñ kıble-nümâ gibi olupdur n'ola ger	Hâk-i pâyuña yüzün sürmek için şems ü kamer
İşigüñ cânibine kılsa nazar döne döne	Ser-i küyuña gelür şâm u seher döne döne
Senseñ ol şâh-ı felek mertebe kim leyl ü nehâr	Kaşuña beñzemek için senüñ ey Zühre-cebîn
Yüz sürer işügiñe şems ü kamer döne döne	Kend'özin tutdu hilâl itdi kamer döne döne

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Girye vü zârı ile oldı Necâtî dollab Gülsitân-ı ser-i kûyuñı şular döne döne	Cân cân-bâzımı gör la'lüñe irişmek içün Rîsmân-ı ser-i zülfüñden iner döne döne Düşeli şavķ-ı hayâli lebinüñ Mihri dile Âteş-i gamda kebâb oldı ciger döne döne
DXXXIV Necâtî	CXLV Mihri
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün) Gözüñ aç itdi Hüdâ dilberi hem- dem bu gice Baht uyandı uyudı fitne-i 'âlem bu gice Şem' ü hurşid-i cihân-tâb biraz diñlensün Sen de ey bâd-ı şabâ eyleme ses sem bu gice 'Âşıküñ yili yegindür şükür ol Allâha kim Egdi sen gül budağın âhi dem-a- dem bu gice Meclisi cennete döndürdi cemâl-i sâķi Bir nefesde şanemâ biñ yaşar âdem bu gice	(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün) Eyledüm yâr ile şahrâları seyrân bu gice Vâcib oldur baña şükrâne virem cân bu gice Devlet atına süvâr olmuş idük bir nice yâr Bizüm olmuş idi başdan başa meydân bu gice Tıg-ı kahr ile raķibüñ iki çalduķ başın Elimüzdeydi belî top ile çevgân bu gice Zâhir itdi ruķuñı zülfi seħâbın götürüp Yârlıķ itdi bizüm ile meh-i tâbân bu gice

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Bu kararın gice bu şöbet-i cân bağş nedür	Mest idüm 'aşkı meyinden dağı bir bâde şunup
Yire mi indi 'aceb 'İsa-i Meryem bu gice	Cür'a-i la'li beni eyledi hayrân bu gice
Ne revâdur bu ki yıllarla cefâdan şoñra	Müdde'î yârımı men' itmege cehd itdi velî
Hem geçen gice vefâ itmeyesüñ hem bu gice	Azdurımadı ne dirsın anı şeytân bu gice
Mest olup yâr ayağına kıdum başımı çün	Aramızdan şükür Allâh ki eksildi rakıb
Şeref-i meclis-i Cem oldı müsellem bu gice	Hele ser vaqtümüze irmedi hicrân bu gice
Dem bu demdür didigüñ demlere irdüñ şükr it	Ka'be-i hüsnini çünkim bize etdürdi tavâf
Elüñe girdi Necâti senüñ ol dem bu gice	Eyledüm biñ dil ile cânımı kırbân bu gice
	Mâh-ı zil-hiccenüñ on beş gicesi hoş şeb idi
	K'eyledi yâr ile Mihri bile seyrân bu gice

CDLIII Necâti	CLXIII Mihri
(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)	(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)
Ağla gözüm firâk ile derd ile âh ile	Ėam gicesinde geçdi günüm âh u vâh ile
Kim yılduzuñ barışmadı gün yüzlü mâh ile	Bir dem muşâhib olmadum ol yüzi mâh ile

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Dirler ki dün ğaribüñ olur ey belâ-keş âh	Cürmüm nedür ğatuñda senüñ bir gün ey felek
Dünya yüzini doldura dūd-ı siyâh ile	Kim hem-ser itmedi beni zülfî siyâh ile
Gice gelen ğapuña güneşdür ğamer degül	Hecrüñ ğamında dil ne çeker şimdi dostum
Seyr ide çığmış işigüñü şeb-külâh ile	Bir ben bilürem ancağ anı bir İlâh ile
Ğorğaram işigüñde gelem bir gün âh idem	Sen bî-vefâ fîrâğıla cân irdi ğulğuma
Odlara yanam ey şanem ol bir günâh ile	Cânâ yoluñda çığsa gerek bir gün âh ile
Alınsa ğaşlarıña ‘aceb olmaya ğöñül	Şüfî ğatuñda ğublârı sevmek günâh ise
Bir şehr alınur ey ğamer iki ğüvâh ile	Sen fâriğ ol ğo ben yanayım ol günâh ile
Dil beydâğını eyledi iki ruğ ile mat	Hey ğâfil olma ğamzelerinden ğüzellerüñ
Satranç oynamâğ ğüç imiş padişâh ile	Bîñ şeyği yoldan eylediler bir nigâh ile
Dönüp yüzüñe bağmadı mümkünler olmadı	Mihri Necâti şî‘rine dirsın nazîre lik
Şayd eyleyen Necâti seni bir nigâh ile	Sen bir gedâ vü müflîs o bir pâdişâh ile
DXXXV Necâti	CLXII Mihri
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)	(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)
Gerçi çeşmüñ lağza lağzâ ğan ider ğan üstine	Şöyle ditrer cân u dil her lağza cânân üstine
Dostum ğamzeñ kılıçdur çeşm-i fettân üstine	Nitekim pervâne ditrer şem‘-i tâbân üstine

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Yâra hâtt isnâduñ itmek bir zamândur şimdi kim	Derd ile cân bülbüli billâh nice cân virmesün
Zerreler toz kondurur hürşid-i tâbân üstine	Bir şacı sünbül yüzi gül berg-i handân üstine
Yâr ile öpüşmeyince nûş idüp Âb-ı hayât	Zâhidüñ iğmâd-ı ‘ayn itdügi maḥbûbı görüp
N'itdügüñi bilmedüm cân beslemek cân üstine	Bil şuna beñzer bu ḥar-gâ bindi urgân üstine
Hattı la'lüñ kazı kim zibâ görünmez ey perî	Ḳâdî vü müftî müderris zâhid ü pîr ü cüvân
Ger hatt-ı yâkut ise mühr-i Süleymân üstine	Ḳangısı cân virmedi maḥbûb oğlân üstine
Zâhidâ küfrüñi zülfîn tut ki îmân bilmişüz	Şem‘i ruḥsârına cânânüñ yürü pervâne-veş
Sû‘i- zân itmek ne lâzım bir müselmân üstine	Sen i Mihri cân virüp her dem-be-dem yan üstine
Şimdi bildüm derd imiş dermâna irgüren beni	
Ṭañ degül terciḥ idersem derdi dermân üstine	
Ḳaddüñi ögmek Necâtîñüñ degül ḥaddî velî	
Söylenür kumrı gibi serv-i ḥırâmân üstine	

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

DXCV Necâtî	CLXXXVII Mîhrî
(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)	(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)
Dünyâyı bir yaña qosalar bir yaña seni	Böyle cihâna hûb yaratdı Hudâ seni
Baña seni gerek seni ey bî-vefâ seni	Hûb itdi ise dimedi ol pür-cefâ seni
Müşgil bu kim maḥabbet iki başdan olmadı	Hüsnüñ bahârı bulmuş iken revnaḡ ey perî
Sevdürmedi saña beni illâ baña seni	İrgürmeye ḡazâne şaḡın bed-du'â seni
Mîhr ü vefâ için mi getürdi beni felek	Çokdur cihânda gerçi senüñ mübtelâlaruñ
Cevr ü cefâ için mi yaratdı Hudâ seni	Ben bende gibi sevmedi bir mübtelâ seni
'Âşıkларуñ ne çekdüğini añlamaḡ için	Hey kime ḡaldı di bu güzellik saña ḡala
Allâh ide idi bir güzele mübtelâ seni	Cehd it hemân ki olmayasın bî-vefâ seni
Bir bâḡrı ḡatı yüzi açılmış güzel gerek	Az it cefâyı 'âşıḡa göster vefâ yüzün
Âyîne gibi göster şahum saña seni	Her ehl-i 'aşḡ ḡayr du'âdan aña seni
Şalma şaḡın ayaḡa du'âcılaruñı kim	Dime bugün ki ḡüsn ilinüñ pâdişâhıyam
Ey serv-ḡad el üstine tutar du'â seni	Mîhrî gibi ider felek irte gedâ seni
Olduñ Necâtî sâye-i zülfinde pâdişah	
Var ey gedâ ki ḡapladı zıll-ı ḡümâ seni	

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

DCXXXIII Necâtî	CCXIV Mihri
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)	(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)
Nice bir iniledesiñ derdile ey yâr beni	Nice bir iniledesin derd ile ey yâr beni
Rahm kıl başuñ için şöyle çoma zâr beni	Nice bir öldüresin cevri ile her bâr beni
Depelemek diler iseñ seni cândan seveni	Gözlerüñ kanum içeri lahzada bir şu yerine
Evvel öldür kerem eyle beni zinhâr beni	Çanda buldı 'acebâ bu iki hun-hâr beni
Seni gördükçe rakîb ile bir arada müdâm	'Aql u dil yoluña gitdi dil ü cân kalmış idi
Öldürür ne diyeyin gâyet ile 'âr beni	Fürkatüñ eyledi andan dağı bî-zâr beni
Tende her kılum ene'l-Hâk diye Manşûr gibi	İşidüp derd ile inlede mi dülâb dağı
Zülfünüñ ucuna ger eylesin dâr beni	Girye vü zâr ile her dem dönüp ağlar beni
Dögeyin devleti yok başumı taş ile müdâm	Fürkatünden nice bir Mihri senüñ cân çekişe
Ki nice nice kıla derde giriftâr beni	Dostum başuñ için öldür e kırtar beni
Diyesin derd ile inlerdi Necâtî miskîn	
Ey şabâ şorar ise ol yüzi gül-zâr beni	

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Mehmet, **Mihri Hatun Dîvânı**, Amasya Valiliği Yayınları, Ankara, 2008.
- Aşık Çelebi, **Meşa'irüŖ-Şu'ara**, Ünv. Ktp. No. T 2406.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, **Necâtî Bey Dîvânı'nın Tahlili**, İstanbul 1971.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmet, **Necâtî Dîvânından Seçmeler**, Kültür Bakanlığı Yay. İstanbul 1982
- GİBB, E.J.Wilkinson, **Osmanlı Şiir Tarihi**, Akçağ, Ankara, 1999.
- HAKVERDİOĞLU, Metin, **Mihri Hâtun Dîvânı Edisyon-Kritik**, Kazak-Türk Ahmet Yesevi Üniversitesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)1998.
- İPEKTEN, Haluk, **Dîvân Edebiyatında Edebî Muhitler**, MEB Yay. İstanbul,1996.
- TARLAN, Ali Nihat, **Necâtî Bey Dîvânı**, MEB Yay. İstanbul 1963.
- TARLAN, Ali Nihat, **Necâtî Bey Dîvânı**, MEB Yay. İstanbul 1997.
- TUMAN, İnehan-zâde Mehmed Nail, **Tuhfe-i Naili-Dîvan Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri**, Bizim Büro Yay. 2001. C.2.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*